

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Hirdetési díjak

Hatszor hasábozott görmond sor vagy annak tere 6 kr. Bélyegdi minden hirdetés után 80 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetések külön kedvezményt is nyújthatnak.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppellik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus den Wollzeile 36.) Haasensteint et Volger (Wallfischgasse 10.) Bud. Mosse Publicistische Bureau Budapest. Haasensteint et Volger hirdetés közv. irodája. Goldberge A. V. hirdetések felvételi irod. Budapest és Szerviztér 6. sz.

Nyilvántartási díjak

gármond sora után 25 kr. fizetendő.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Szerkesztői szállás:

Főtér 4-ik sz. hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

Az értékesebb cikkeket díjaztatnak.

Kéziratok nem adnak vissza.

Az Olt-szabályozás.

I.

Ez időszerint, midőn, par excellence, a magyar folyó a Tisza végzetes kiadásával oly irtóztatosan semmivé tette az ország legmagyarabb és Budapest után legvirágzóbb s legnagyobb városát: Szegedet és ugyasólvá az egész Alföldet, nagyon természetes, hogy szakértők és nem-szakértők a legnagyobb érdeklődéssel fordítják figyelmüket a víz, — különösen folyó-szabályozás nagyfontosságú ügyére. Szinte megdöbbentőleg nagy területek vannak kitérve évenként hazánk különböző vidékein rohamos és szabálytalan folyású folyók és folyamaink áradásainak s alig van esztendő, melyben a tavaszi vagy őszi vízáradások ezer meg ezer holdnyi termékeny talajt s legtöbb-ször egyuttal egy csomó községet meg ne károsítanak. És ezeknek a nyomoroknak legnagyobb részt a vízszabályozás ügyének teljesen elhanyagolt állapota az oka. Valóban, ha valamely tere: ugy bizonyára a folyószabályozás terén századok mulasztásait kell jóvá tennie Magyarországnak, ha élni és prosperálni, közgazdaságilag fejlődni akar.

Az erdélyi részeknek egyik rekonektált folyója az Olt, mely a legtermékenyebb déli vidékeken folyván át, szabálytalan mederalkotással, rohamos folyásánál és szabályozatlanságánál fogva áradásaival nagymérvű károkat szokott okozni a vidékeknek, melyeknek más-különbőn áldása lehetne.

E folyó szabályozása kérdésében közelről egy figyelemreméltó cikket hozott a „Blätter für Handel und Gewerbe in Siebenbürgen“ című kiváló brassói szakközlöny. A cikket, mely Frank Péter szemeni mérnök tollából került ki, érdemesnek és időszerűnek tartjuk egész terjedelmében reprodukálni.

A tudósításban, melyet a „Siebenbürgisch-deutsches Tageblatt“ Szebenmegye 1878. decz. 19-én tartott közgyűléséről közölt, — így szól Frank cikke, — a többek között a következőket olvassuk: A brassómezei alispánnak az Olt folyó szabályozása tárgyában kelt átirata tárgyában a közgyűlés egy, Dietrich Károly és Frank Péter József mérnökökből, továbbá Préda József ügyvédéből és gr. Schweinitz Gyulából álló bizottságot küldött ki, azzal az utasítással, hogy a folyó-szabályozás, különösen annak utatörzésre alkalmassá-tétele tárgyában javaslatot dolgozzon ki, e célból összeköttetésbe lépve a más megyék által ez ügyben kirendelt bizottságokkal is s arra is kiterjesztvén működését, hogy az Olt-szabályozás romániai területén is folyamatba vettessék.

E vizitú hasznosítása az erdélyi részek és Romania közötti internationalis kereskedelem érdekében nem új eszmé ugyan, de a brassómezei alispán hivatalos kezdeményezése mindenesetre sokat ígérő lépés és figyelemreméltóan jellemzi a brassóiak élénken kifejtett kereskedői szellemét az, hogy a hivatalos kezdeményezés az erdélyi részek ezen kereskedelmi központjából indult ki.

Egy, a siebenbürgi utálozatra vonatkozólag a siebenbürgi alispánhoz benyújtott tervezetben, továbbá a „Blätter für Handel und Gewerbe in Siebenbürgen“ 18. és 19. számában közreadott cikksorozatomban már rámutattam e folyószabályozási kérdés nagy fontosságára; ennél fogva már most annál nagyobb örömet érzek a fölött, hogy ez életbevágó ügy megyénkben olyan hamar visszhangra talált.

Már most az illető bizottságok dolga lesz, hogy a kérdést gondos tanulmány segítségével minden oldalról megvilágítsák s a gyakorlati megoldásra előkészítsék.

Mint hogy azonban a megoldás nemcsak időt, hanem tetemes anyagi áldozatokat is igényel: megkísértem az általános érdeklődés felkeltésére céljából e folyó-szabályozás kérdéséről a gyakorlati haszn szempontjából közelről megvilágosítani.

Minden folyószabályozásnak elmaradhatatlan követelménye a vizesés kiegyenlítése, szabályozása, a mi aztán a víz egyenletesebb lefolyását eredményezi.

Az Olt folyó nagyságra nézve a második helyet foglalja az erdélyi részekben. Erdély magasan fekvő északi részében, nem mészere a szentdomokosi rézbányától, ered, aztán a csikmezei fennsíkban meglehetősen egyenletes esésben foly keresztül egészen Tuszádig,

ahol a Csikmezei Háromszéktől elválasztó hegylánczonn áttörve, 1—1½ mérföld hosszú szuszágban meredek partok között egy rohanó hegyipatak jellegűt ölti fel. Tuszádtól Bikszád-ig tehát, hol ismét egy mindinkább és inkább kiszélesülő völgyen halad keresztül, van az első esési megszakadása. Bikszádtól kezdve dél felé a brassói síkságig elegendő, de folyást gyengülő eséssel foly, hogy innen kezdve aztán egészen ellentétes északi irányban Ágostonfalva és A. Rákcs között elérje második esési megszakadását.

Külföld.

Egy bécsi lapnak Rómából a következő kalandos hírt írják: Hamburger orosz tanácsnok itt tárgyalásokat folytat az iránt, hogy ha valamely hatalom az azei tenger mellett veti meg lábát, Olaszország vegye át a protektorátust Görögország felett s szállja meg Corfút; Oroszország pedig kapja Ipsera szigetét és Spuliában egy kőszállomást, név szerint Otrantot. A Presse maga is kétségbevonja e hírt.

A tirnovai nemzetgyűlés, mint újabb jelentik, lemondott azon szándékáról, hogy saját kebeléből küldöttséget indítsa a nagyhatalmakhoz. A küldöttséget inkább férfiakból akarják összehállítani, a kik nem tagjai a nemzetgyűlésnek. Kelet-Ruméliát a küldöttségben Gnyesov (Philippopolisból) és Beron István (Kotlaból) fogják képviselni.

Az angol és persa kormányok közt — mint egy londoni sürgöny jelenti — tárgyalások folynak a Jakub khán ellen közösen intézendő támadás ügyében az esetre, ha Jakub khán visszautasítaná az angol békejavaslatot. — Kanda-hárba újabb három ezer indiai gyalogos és ezer beludzsiztán lovas érkezett, hogy az ottani helyőrséget megerősítse. — Az eddigi helyőrség, ha az ellenségeskedések újra megkezdődnek, Herat ellen fogja előnyomulni.

A görög-török határigazítás kérdése egyelőre teljesen zátonyra jutott, csak Fournier, francia nagykövet gondolkozik még újabb megoldási módokat. Legújabb terve állítólag abban áll, hogy ha a porta épenséggel nem hajlandó területengedésre a kontinensen, tehát engedje át Görögországnak Kréta szigetét, még pedig jelentékeny kárpótlási összeg fejében, melynek előteremtéséről Franciaország gondoskodna. A pénzegély fejében viszont Franciaország állandó tengerészeti állomást kap Kréta szigetén. E hírek egyébként még csak kombinációk, melyek alapos-ságáért aligha lehetne jótállani.

A hatalmak új csoportosulása felől folyton szállongó hírekről Bécsből írják az augsburgi „Allgemeine Zeitung“-nak: A mindig meg-megújuló tudósítások a hatalmak egymáshoz való viszonyának állítólagos változásáról csak arra valók, hogy a közvéleményt túlvira vezessék; különösen pedig oly esetben, ha az ily tudósítások a jól értesült köpenye alatt lépnek föl, s forrásait másuttal kell keresni, mint a honnan eredni látszanak. Különösen azon néhány nap óta az angol-orosz közlekedésről keringő híre vonatkozólag áll ez, mely a „Pol. Correspondenz“ ismert közleményei által is tápot nyerhet, s mely szerint angol részről is állítólag új javaslatok tétettek, melyek az orosz izlésnek nagyon megfelelnek, mint p. o. az, hogy a jövődéli bolgár fejedelmet egyuttal Kelet-Rumélia kormányzójává is lehetne tenni, s több efféle. Mindez, valamint azon közlemények, melyek szerint Anglia is osztzik azon nézetben, hogy Törökország az oroszok elvonulása után nem lesz képes a rendet Kelet-Ruméliában biztosítani, nem egyéb orosz tapogató-rásnál.

Ép oly határozottan állíthatom, hogy ide angol részről a legcélszerűbb célzás sem érkezik arra nézve, hogy efféle javaslatokkal foglalkozzunk, nem hogy ily javaslatokat tettek volna; sőt ellenkezőleg, azokból következtetve, a mit az angol szándékokról itt tudnak, Anglia most is, mint előbb, a berlini szerződés legszorosabb keresztültvitelét követeli. Hogy azonban oroszbarát részről szeretnék elhitetni, hogy Anglia ingadozik, az kétségtelen. A jövődéli bolgár fejedelem kinevezése Kelet-Rumélia kormányzójává még kalandosabb volna, mint azon gondolat, mely rövid idővel ezelőtt ama francia részről világgá bocsátott hamis hír alapját képezte: hogy Kelet-Rumélia jövődéli kormányzóját bolgár fejedelmé teszik, s eképen personal-uniót hoznak létre; ez oly alap-

talan hír, melynek értéktelenségére önt már néhány nap előtt figyelmeztettem. Azon kérdést, hogy a rend fontartása érdekében mi fog Kelet-Ruméliában az oroszok elvonulása után történni, még megoldatlannak kell ugyan tekinteni; valószínű azonban, hogy ismét föléledhet a egyes megszállásnak ismételt szönyegforgó eszméje.

A bolgár nemzetgyűlés felirata.

A Dondukeff herceg megnyitó beszédjére adandó választ márczius 18-án tárgyalt a bolgár nemzetgyűlés, és némi vita után változtatás nélkül elfogadta.

A válasz azzal kezd, hogy a nemzetgyűlés a császár akaratjának értelmében hívatott össze, a ki szervezni kívánja a fejedelemséget. A bolgár nemzetgyűlésnek a bolgár fővárosban való megnyitása megkoronázta az oroszok erőfeszítéseit, a melyeket Bulgária megszabadításáért tettek. Oroszországnak az a hivatása, hogy civilisálja a bolgárokat, és támogassa ezen népet, hogy méltó legyen új helyzetére. A nemzetgyűlés be fogja tölti kötelességeit, és a képviselők tudják, hogy felelősséggel tartoznak a népnek. A bolgár nemzetet háládatossá kötelei fűzik Oroszországhoz, képviselői pedig hálát mondanak a vitatkozás szabadságáért, a mely a nemzetgyűlésben adatott neki. Ők meg vannak győződve, hogy a mi nekik adatott, a Bulgáriát iránt való szeretetből adatott, és ők nem bizakodnak a pusztá erőben, mert tudják, hogy hallatlan závarokat okozott.

A fejedelemség szervezése — folytatja a felirát — haladéknélkül meg fog kezdődni, és lelkiismeretesen végre fog hajtani. A nemzet forrásai és az ország kereskedelme elégtelenek az állam élőleges kötelezettségének fűződésére, pedig még új terhek is várakoznak rá.

A felirát megemlíti ezután, hogy a török csapatok jelenléte a Balkánban és a szomszéd államok kétes barátsága nehézségeket okoz. Arról is megemlíti a felirát, hogy a képviselőkhez föltétlenül intézkedjen az egyesülés érdekében kelet-ruméliai testvéreik, a kiknek türelmetlen a sorsuk; ilyen állapotot Európa sem kívánhat nekik.

A felirát kéri Dondukeffot, hogy tolmácsolja a nemzetgyűlés érzelmeit a császár előtt, és kérje őt felsége elnökségét a közigazgatási hiányokért, a legyőzendő akadályokra való tekintettel.

A felirát ismételi végül a bolgár nép háláját a császár iránt mindazokért, a miket tett érteük.

A felirát elolvasása után eltekint a császár, Dondukeffot és Bulgáriát.

A képviselőház ülése.

— Márczius 22. —

Az ülés kezdődik délelőtt 10 órakor.

Elnök (Kemény János b.) bemutatja Zemplénmegye négy felirátát, melyekben az iskolaság megállás céljából törvény alkotását, — a fenyítési adók eltörlését, — a közigazgatási bíróságot életbeléptetését és végül a közlekedési utak fenntartásáról szóló tvjavaslat módosítását kéri.

Szapáry Gyula gróf pénzügyminiszter törvényjavaslatot nyújt be az indemnitásnak 1879. apr. 30-ig leendő meghosszabbítása iránt.

Dániel Gábor előadó bemutatja a képviselőház számvizsgáló bizottságának jelentését az 1878. okt. 18-ától 1878. dec. 31-ig történt képviselőházi kiadásokról.

Az interpellációs könyvbe Csátár Zsigmond jegyzett be interpellációt a németkéri erdő előadása és a föld ingyenes használatba adása iránt a vallás és közoktatási miniszterhez. Trefort Ágoston vallás és közoktatási miniszter: Köszönöm! (Ez interpellációnak az ülés végén kellett volna megtörténni, de az idő előrehaladt volta miatt elmaradt.)

A dályavinkovcei vasút kiépítéséről szóló törvényjavaslat harmadszor felolvasatván, végleg elfogadtatik s megküldetik a főrendiháznak.

Kemény Gábor b. földmívelési, ipar- és kereskedelmi miniszter felel Simonyi Ernő mult-kori kérdésére a külföldi hírlapok után fizetendő 2 krnyi illeték tárgyában. Kijelenti, hogy ez nem posta-, hanem bélyegilleték, mely törvény által van elrendelve. Más országok is szednek hasonló illetéket. Nálunk ezen illeték jövedelme 78-ban 6688 frt volt.

Simonyi Ernő nincs megelégedve a válasszal s megjegyzi, hogy ő külföldi tartózkodása alatt sem Franciaországban, sem Angliában nem fizetett ily illetéket a magyar lapok után.

Ezután folytatották az igazságügyi költségvetés tárgyalását.

Pauler Tivadar igazságügyminiszter felel azon

megjegyzésekre, melyek igazságszolgáltatásunk tárgyában a legutóbbi ülésben tétettek.

Veszter Imre, nehogy indítványa a szobéliségre nézve leszavaztassék, minek folytán az a jelen ülészakban többé nem volna előterjeszhető, annak e részét visszavonja.

A többség az egész indítványt mellőzi.

A részletes tárgyalásnál Csátár Zsigmond azon indítványa, hogy az irodatisztek lakpénzs 150 frtról 200 frtra emeltassék, a pénzügyi bizottsághoz utasítottatik.

A főügyész költségcsinál Irányi Dániel Hladon esetét említi föl, kire nézve a bűnvizsgálati eljárásból kiderült, hogy egy megrögzött gonosztevővel volt egy börtönbe zárva s bizonyára őt fogamzott meg benne, társának elbeszélése állt, a gyilkosság eszméje. A foglyok elkülönítését sürgeti, főleg, hogy a fiatalok az öregebbek ne zavarassanak együvé. E mellett sürgeti rabsegélyző egyletek alakítását. Pauler Tivadar kijelenti, hogy a börtönügyi szabályzat a foglyok elkülönítését elrendeli, s ez meg is történik, hol ez lehetséges. A fölemlített konkrét esetre nézve megteszi a kellő vizsgálatot. A bűntörvénykönyv életbeléptetésekor különben a rabok ellátása tekintetében az ott meghatározott intézkedések czél szerint életbe fognak léptettni.

A törvényszékekénél, járásbíróságoknál Ajkay Gyula a járásbíróságoknak telekkönyvvél való felruházását sürgeti. Schmeiczing Tádé panaszolva említi föl, hogy a kormány a Szenecem felállított törvényszéket megszüntette. Lázár György a törvényszékek és járásbíróságok székhelyének és számának végleges megállapítását sürgeti. Pauler Tivadar kijelenti, hogy a mint a kellő adatok mind birtokában lesznek, ezen irányban is intézkedni fog. Ifj. Ráday Gedeon gr. a fegyintézetekben dív munkarendszer tekintetében szólal föl s kívánatosnak tartaná, ha ily intézkedések történnének, hogy a rabok munkáival az állam ne concuráljon az iparosokkal. Jakab Bogdán ugyanily értelemben szólal fel Pauler Tivadar igazságügyminiszter kijelenti, hogy a kormány lehetőleg igyekszik az azon, hogy a fegyintézetek ne versenyezzenek az iparosokkal s ily munkákat készítsenek, melyek az állam által, mint ez részben történik, felhasználhatók.

Ezzel az igazságügyi budget befizetéséről, — s a ház a honvédelmi miniszterium költségvetését vette tárgyalás alá.

Thaly Kálmán hosszabb nevezetes beszédben bírálja a honvédség ügyeit. Beszédét legközelebb egész terjedelmében adjuk.

A főrendiház jegyzője áthozza a dályavinkovcei vasút építéséről szóló elfogadott törvényjavaslatot.

Szende Béla honvédelmi miniszter reflektál Thaly beszédére s igyekszik élet venni a Thaly által felhozottaknak.

Ugron Gábor: A honvédség szervezete helyesen indult meg és haladt 1873-ig, de azóta s különösen mióta az adatlanság felállítottatik, ezáltal reactionarius irány constatalható. A Ludovika akadémia elvesztette jelentőségét, mert az azt végzett tisztjelöltek nem részesülnek előnyben az előléptetésnél. Szükségesnek tartaná, hogy a honvédtisztek magasabb kiképzés végett Berlinbe és Saint-Cyrbé küldessenek, és hogy a honvédség tűzérési és műszaki csapatokkal ellátassék. (Helyeslés a balon.) A magyar nemzet nem azért áldozza millióit a honvédségre, hogy fiai idegen, felelősség nélküli tábornokok alatt vérezenek el. (Élénk helyeslés a szélsőbalon.) A honvédség germanizációjának jellemzésére felhozza Máriássy tábornok esetét, ki a bái küldöttséget, mely őt mint magyar honvédtábornokot hiteltelenné, kikergette. A költségvetést egyébiránt megszavazza.

Tisza Kálmán miniszterelnök védelmére kell Máriássynak, a ki már akkor teljesítette a haza iránti kötelességét, midőn Ugron még pályában volt.

Ugron Gábor nem tehet róla, hogy akkor, midőn Máriássy kötelességét teljesítette, ő még nem volt azon helyzetben, hogy a haza iránti kötelességét leróhatta volna; de ha lesz rá alkalom, bizonyosan másképp fogja azt teljesíteni, mint Tisza Kálmán annak idején. (Élénk helyeslés a baloldalon.)

Tisza Kálmán miniszterelnök a kötelesség teljesítésért egy a multban, mint a jelenben és a jövőre nézve, mindenki irányában elvállja a felelősséget.

Ezután a berlini szerződés tárgyalása a miniszterelnök indítványára a hétfői ülés napirendjére tűzöttetik ki.

Szende Béla honvédelmi miniszter válaszal azon interpellációra, melyben Németh Albert azon

kérdést intézte hozzá, hogy mikor várható a Sokoscevicz-eszred tartalékosainak, továbbá a pesti egyetem tanárságéinak és a Rókus-kórház orvosainak, valamint Kenéz hódmező-vásárhelyi lakos két fiának Boszniából való hazabocsátása?

Kijelenti, hogy a Sokoscevicz-eszred leszerelése már elrendeltetett. Az egyetemi tanárságéknak és a Rókus kórház orvosainak szabadságolása tekintetéből a miniszternek tudnia kellene az illetők nevét, sorozási évüket és az ezredet, melyben szolgálnak, vagy pedig az illetőknek maguknak kellene körni elbocsátatásukat. A mi Kenéz két fiát illeti, néhány hódmező-vásárhelyi lakos kérvényt nyújtott be egy pár tartalékos hazabocsátása iránt. Meglehet, hogy ezek közt van Kenéz két fia is, de ezekre nézve is hiányzanak az említett adatok. Különben a hadügyminiszter legújában ismét kijelentette, hogy márcziusban nagymérvű szabadságolások fognak történni, csak a legújabb tartalékosok maradnak csapataiknál, e mellett a családi körülmények is tekintetbe vétetnek. Végül a hadügyminiszter táviratilag intézkedett, hogy az Alföld azon részéről való tartalékosok, mely az árvíz által sújtottak, még az 1875. évből tartalékosok is elbocsátassanak. Kéri a válasz tudomásul vételét.

A többség, Németh Alberttel együtt tudomásul veszi a honvédelmi miniszter választát.

Ezzel az ülés 3 órakor véget ért.

Legközelebbi ülés holnap d. e. 11 órakor. Napirend: A honvédelmi miniszterium költségvetésének tárgyalása.

A főrendiházban a képviselőház jegyzője átnyújtva a dályavinkovcei vasutról szóló törvényjavaslatot, ez sürgősségi indítvány folytán azonnal tárgyalás alá vétetett s változatlanul elfogadtatik.

A gazdaság különböző ágainak emelésére a költségvetésbe felvett 50,000 frt helyett 200,000 frt megszavazását hozták volt javaslatba. E javaslat a pénzügyi bizottsághoz utasított volt s annak jelentése ma került a házban tárgyalás alá. Wahrmann előadó: a bizottság nevében ez indítványt terjeszté elő: „Szavazzon meg a ház a gazdaság különböző ágainak emelésére, az eredetileg előirányzott 50,000 frt helyébe 1879-re 200,000 frtot, mely összegből az eddigi intézkedések fenntartásának, 30,000 frt a marha tenyésztés emelésére, 20,000 frt más, gazdasági viszonyainkat előmozdító lépések megindítására fordítassák. A marhatenyésztés emelését a kormány főleg a marhatenyészanyag vásárlása által iparkodjék előmozdítani s ezen tenyészanyag vásárlásánál nemcsak kizárólagosan a magyar fajra, de tekintettel az országnak sok hegyes vidékeire, más külföldi fajokra is legyen tekintettel. Egyszersmind oda véli utasítandónak a bizottság a kormányt, hogy jövő év költségvetésébe benyújtásával már határozottabb formákban jelentsse be azon intézkedéseket, melyeket jövőre a gazdaság különböző ágainak emelésére törvszerűleg fogantatottai szándékozik, hogy a törvényhozás a nagyobb összeget indokoltan és megnyugvással a kormány rendelkezésére bocsáthassa.“ Bernáth Dezső az ügy érdekében az egész 200,000 frtnyi összeg megszavazását kéri, mely összeg mezőgazdaságunkat emelne s az által az adóképeséget is fokozná. Koriznich László a pénzügyi bizottság javaslatát pártolja. Ráday Gedeon gróf 200,000 frt megszavazását kívánja. Szalay Imre szintén. Tisza miniszterelnök a viszonyokra való tekintettel a pénzügyi bizottság javaslatát kéri elfogadtatni. Miklós Gyula a 200,000 frt megszavazását pártolja. Simonyi Ernő az ellen nyilatkozik. Szontagh Pál pénzügyi bizottság javaslatát pártolja. B. Kemény miniszter felszólalása után a ház a pénzügyi bizottság javaslatát fogadta el.

Ezután megkezdte az igazságügyi tárgyalás költségvetésének tárgyalását. Veszter Imre hosszasan fejtegeti törvénykezési bajainkat. Azok első főoka a formalismus túlsúlyában keresendő, melyet a jelenlegi perrendtartás okoz, s mely nyomja az anyagi igazságot. Itt rendszerváltozás, a közvetlenség elvére alapított nyilvános szóbeli eljárás behozatala volna szükséges. Szólv megrója a megüresedett bírósági helyek betöltése körül követelt lassu eljárást, az irodai személyzet csekély voltát, a miniszterium által vezetett igazságügyi adminisztráció ferdességeit, a fegyelmi bírások hiányos voltát. — Végül e határozati javaslatot terjeszté elő: „Utasítsa a ház az igazságügyi minisztert, a) hogy egy közvetlen szóbeliség elvére fektetett új perrendtartás létesítése végett a ház elé még a jelen országgyűlés alatt törvényjavaslatot terjesszen, b) hogy ezen intézkedésnek megfelelőleg a kir. tábla decentralizációját iránt színtelen tegyen javaslatot, végre, c) hogy ezekkel kapcsolatban a törvényszékek és a kir. ügyészségek

kisebb adminisztratív hadügyeinek kezelését a pausalis rendszer érvényesítésével a leendő kir. táblák, törvényszékek és ügyesszék között megosztván, a központi igazgatást egyszerűsítse s a miniszterium ily viszonyokkal szemben szükségtelesen nagy személyzetének számát redukálja, illetőleg, hogy a központi igazgatást újabb szerveztesse (Helyesítésről.)

Hosztinszky János felhívja a miniszter figyelmét a hátrálékok folytonos növekedésére a kellő személyzettel nem rendelkező bíróságoknál. E bajt még fokozza a megüresedő állomások késő betöltése, melynek mellőzése kéri fel a minisztert. Az elintéztet ügyek kiadmányozásánál feunforgó késedelmeket is sürgősen orvosolni kell megfelelő számú díjnokok alkalmazásánál, az ügyrend egyszerűsítésére állal is. Szóló fejtegeti ezután a budapesti kir. tábla decentralizációjának szükségét, a bíróságoknál s törvényszékeknek a fizetési joggyakorlatoknak megfelelő számban való alkalmazását, sürgőti a csődtörvény, a büntető trv. könyv alaki része iránti javaslatok mielőbbi beterjesztését, az urbéri perek s birtokszabályozások gyorsabb keresztülvitelét, még több járásbírósnak telexkönyvi hatósággal való felruházását s a pénzügyi kibágások feletti eljárás átalakítását. — Csider Károly kívánatosnak tarja, hogy a rendőri trv. javaslat mielőbb tárgyalás alá vessék, s a bírói függetlenségi törvény visszahelyeztetése, mert ez nélkülözhetetlen feltétele a codificationalis reformok értékeknek. Sajnála, hogy polgári törvényeink régi hiányaival még soká küzdünk kell, mert a polgári codex közfelfokv elkészítése iránt semmi biztosítást nem nyertünk. Felhívja a ház figyelmét a telexkönyvek sajnálatos állapotára is, minek fő oka, hogy a hagyatékai ügyekben a kötelek bírói eljárás a nagykorú örököse nézve 1860 óta elcsúszott. A kötelek hagyatékai eljárás egyetlen biztos eszköze a vagyonháramlati jog viszonyok folytonos tisztántartásának s ennél fogva a magánosoknak s állampolgárak egyaránt érdekében áll. Az árúkra kiható érdekből is mellőzhetlen, hogy a hagyatékai bírói eljárás a nagykorúakra nézve is kötelezővé tételek. Szóló végül kiemeli a bagatell-eljárás főkiányait, a kellő képzettséggel nem bíró közveket s a roz perorvoslati rendszert.

A vita folytatása ezután holnapra halasztott.

A dályavinkovcei vasutról szóló törvényjavaslat elfogadását Hegedűs Sándor előadó ajánlja, ezután Simonyi Ernő megjegyzést tett arra, hogy e vasut folytatás Boszniába bevezetett, és pedig a közbeszóló hadügyminiszter által, ki nincs feljogosítva vasutak építésére, és hogy a vállalkozó a dályavinkovcei vasut gyorsabbi kiépítése miatt 11%-nyi felülfizetést igényel. Ez nézete szerint nem terheli a magyar kincstárt. — Póchy miniszter kijelenti, hogy a vasut, dacára a költségek egy része 11%-nyi emelkedésének, kevesebbe került az előirányzott összegnél, sőt drágább sem lett, mint a magyar miniszterium alatt épített bármely vasut. Kéri a törvényjavaslat elfogadását. Különben sem szeretné, ha a magyar kormány által épített vasutakba a hadügyminiszteriumnak beleszólás engedtetnék, a mi megtörténne akkor, ha a hadügyminiszter kötelezettségbe a drágább építési költség megfizetésére. — Hegedűs előadó nem tarja tanácsosnak, hogy ily kárpótlási kérdések fessegettesse, mert akkor a hadügyi kincstár is követelést támaszthatna ellenük az olcsóbbi elemzés folytán előállott fizetési különbözetért. Mócsary Lajos indítványt nyújt be, mely szerint kijelentik, hogy az építési vállalkozásnak adott 11%-nyi felülfizetésből származó 250,000 frt költségötletet Magyarország kincstárát nem terhelheti. — Simonyi Ernő úgy látja, hogy a magyar közlekedési miniszternek a bécsi hadügyminiszter parancsol, mert az ő rendelkezése építetett ki e vasut gyorsabban s ez okozta a költségötletet. — Póchy miniszter kijelenti, hogy neki, mint miniszternek a magyar törvényhozás három faktorán kívül senki sem parancsol. E vasut Magyarország érdekében is építetett, s azért a módosítvány elvetését kéri. A ház a módosítványt elvetette s a trv. javaslatot elfogadta.

A szegediek javára a külföld.

Massenet kezdeményezése folytán Párisban, a Hippodromban nagy zenekari hangverseny fog tartatni a szegediek javára. Mint Párisból írják, a hangversenyben Delibes és Saint-Saëns közreműködnek. A zenekar 600 tagból áll, kizárólag magyar művek kerülnek előadásra. A program összeállításával most foglalkoznak. A Hippodrome terme a legnagyobb hangverseny-terem a világon; 22,000 ember fér el benne. Az idén az ott tartott Strauss-féle bál 87,000 frankot jövedelmezett.

Köln város főpolgármestere mai napon 1500 márkát küldött Kamermayer polgármester kezéhez a szegedi árvízkarosultak javára.

Lipcséből stírgönyzik: „A gyűjtések Szeged részére jól folynak. Egy napon 6000 bírodalmi márká aranyban lett a főkonzulátusnál bejelentve. Dr. Scherzer kérelmére dr. Georgi főpolgármester megengedte, hogy neve ama tagok közt szerepeljen, kik a felhívást aláírták. Lipcsa városi tanácsa azonkívül elrendelte, hogy a városházán a gyűjtőhely állítsák fel és hogy a tanács maga részt vegyen a gyűjtésben. Az új városi színházban és a Carola-színházban, hol épen Donois vendégszerepel. Közéből a legközelebbi napokban

előadások fognak tartatni a szegedi vízkárosultak javára.

A lipcsei szegedi segélybizottság Scherzer főkonzulnak — mint a „N. Fr. Presse“-nek stírgönyzik — tegnap 17,000 márkát adott át, mint a lipcsei polgárok közti gyűjtés első eredményét.

A „Gráci magyar olvasó-kör“, mely társadalmi, közmívelődési és irodalmi szempontból mult évi december havában alakult; életrevalóságának és valóban humánus érületének igen szép jelét a legmagasabb fokban tüntette ki, midőn egyrészt a folyó évi márcz. hó 18-án saját javára rendezett hangverseny összes tiszta jövedelmét 235 frtot, a szegedi árvízkarosultak javára engedte át, másrészt a kör helyiségében megnyitott gyűjtő ivén öt nap leforgása alatt 1164 (ezerszázhatszannegy) forintot, 200 frank, 100 mark és 1 db cs. k. aranyat, nem különben nagyobb mennyiségű ruhaneműt gyűjtött össze.

A párisi „National“ írja: Mint értesülünk, Rigaud ur, a párisvárosi képviselőek egyik tagja, a városi képviselőtestület egyik legközelebbi ülésében indítványozni szándékozik, járuljon Páris városa a szerencsétlen Szeged segélyéhez 500,000 frankkal.

Prágából jelentik, hogy Mária Anna császárné 3000 frtot adományozott a szegediek számára.

Határ- és mezőrendőri szabályrendelet.

(Folytatás és vége.)

Ellenben a szolgálat adók vagy azok helyettesei is kötelesek, két—tíz forintig terjedő bírság terhe alatt, minden a határvédelemre feleltetett személyzetben előforduló változásokról 8 nap alatt, a közigazgatási közveket értesíteni.

77. §. A határvédszemélyzet a községekben a határfelügyelő bizottság felügyelete alatt áll és a szolgálatában elkövetett hanyagság miatt a községi előjárás által 25 krajczártól 40 forintig terjedő pénzbírságnak, vagy annak megfelelő fokában marasztalhatók el.

78. §. Mezei áthágásnak a 49. §. értelmében, és azonkívül büntetendő cselekménynek vagy mulasztásnak tekintetnek:

a) a közlekedési utakon kívül a határterületen való jogtalan járás-kelés.

b) saját földek megművelésénél, a szomszéd földekbe való kártétel;

c) tilalmi táblákkal ellátott utakon való járás;

d) a mezei belső utakon szekérrel való járás, ha a járás gazdasági teendőkkel összekötésben áll.

e) bévetett földek, gyalog, lóháton vagy szekérrel való keresztülgázolás;

f) élő fák megrongálása;

g) kerítések, hidak, sáncok és határjelek megrongálása; termékeny föld, kövek és gyom idegen földre való áthányása;

h) az elszántás, a mely 1 méter hosszúságba és egy barázda szélességig öt krajczárral büntetendő, ugyintén a tulkerítés, bekaszálás, a mely 1 méter hosszúság és 0-30 cm. szélességig szintén öt krajczárral és azon kívüli kártérítéssel büntetendő;

i) a közlekedési utakba, vagy azok sánczaiba való bészantás;

k) a szántók és réteknek miveletlen állapotban hagyása, valamint a határ dombok és köveket ellepő gyomnak ki nem irtása;

l) a mezőn hagyott eszközök elvétele és jogtalan használat;

m) libák, récék és tyukoknak márczius 1-től novemberig a rétekre való bocsátása;

n) az utak, sáncok, gabonás és takarmány földek közötti barázda legeltetése;

o) a galamboknak az ősz és tavasz vetés, vagy szintén aratás idejében szabadon való bocsátása;

p) madárfészkek feldúlása, vagy szintén a mezei gazdaságára nézve hasznos állatok elpusztítása;

q) buza, széna, sarju és burgonya tarlózása;

r) gyümölcs tarlózás, ugymint általában a gyümölcs orzás, a gyümölcsösökbe és szőlőkertekbe való jogosulatlan belépés; valamint a szőlő tarlózása, mielőtt a szüret befejezése köztudomásra nem hozott;

s) a tűz rakás réteken, szántókon és berkekben, vagy szintén ötven méter távolságon belül, erdők és ültetvények szélein, és 200 méter távolságra belül a gátoktól;

t) a gyümölcsfákhoz [hernyóktól] való megtisztításnak, ugyintén a kártékony rovarok elpusztításának elmulasztása;

u) az állat kinzás;

v) a trágya felhalmazása oly annyira, hogy a trágyalé (hugylé) szerte folyhasson, miért is a trágyagödörökben, vagy trágyalé szivattyukkal ellátott trágya halmokban tartandó.

79. §. Ezen szabályrendeletek életbe léptetésére szükséges intézkedésekkel a megye alispánja bizatik meg.

Függelék.

1. A mezővéd személyzet eskü-mintája.

„Esküszöm, hogy a felügyeletem alá bízott mezei tulajdont mindenkor a lehető figyelemmel és hűséggel felügyelem és a károsítás ellen megvédek, mindazokat személyi válogatás nélkül, kik a reám bízottakat meg kívánják károsítani, vagy tényleg kárt okoztak, lelkiismeret-

tesen fel fogom jelenteni, szükség esetén meg fogom zálogolni vagy letartóztatni; ártatlanul senkit sem fogok gyanúsítani, minden kártételt a lehetőleg el fogok hárítani, okozott kárt legjobb tudomás és tiszta lelkiismerettel fel fogok jelenteni és megbecsülni, ugyintén igyekszem fogok minden mezei rendtelenség ellen illetékes helyen törvényszabta uton, orvoslást eszközölni, szolgálatomból kifolyó köteleim alól, feljebbvalóim híre és tudtán kívül, és csak elodázhatatlan eltartóztatás esetén, magamat ki nem vonom, a reám bízott javakról mindenkor illően számolni fogok. Isten engem úgy segítjen!”

2. A pásztorok eskü-mintája.

„Esküszöm, hogy a felügyeletem alá bízott marhákat mindenkor a lehető figyelemmel és hűséggel felügyelem és megvédek, mindazokat, kik a reám bízottakat károsítani kívánják, vagy tényleg kárt okoztak, személyválogatás nélkül fel fogom jelenteni, ártatlanul senkit sem fogok gyanúsítani, minden kárt a lehetőleg el fogok hárítani, okozott kárt legjobb tudomás és lelkiismeretesen fel fogok jelenteni, szolgálatomból kifolyó köteleim alól feljebbvalóim híre és tudtán kívül, vagy elodázhatatlan eltartóztatás nélkül magamat ki nem vonom, és a reám bízott vagyonról mindenkor illően számolni fogok. Isten engem úgy segítjen!”

Szebenmegye szabályrendelete a legeltetési jog arányosításáról.

1. §. Minden községi és legeltetési szolgálatom terhelte legelőjének a közös legelés ugyan meg van engedve, de a legelő marhák száma, azok élelmehetése céljából, hivatalból meg kell állapíttassék.

2. §. Mindenekelőtt tehát, a fennálló kataszteri munkálatok alapján, a legelési tilalom alá fogott területek kivételével, felveendő a községi és legelési szolgálatom terhelte legelőnek területi kiterjedése.

3. §. Ha a közös legelési terület terjedelme meg van állapítva, azon területen tartható marhák száma állapítandó meg, még pedig oly legelőn a mely erdőszélel nincs bevéve 1 téhenre 11 és fél hold legelő terület számítandó.

Azon erdőszélelben, a melyek nincsenek tilalom alá véve egy téhenre, szálás erdőben 5 hold, fiatalabb szálásokban 6, és vesszős erdőben 12 hold számítatik, ebből kifolyólag megállapítandó, hogy az egész legelő területen hány téhen lesz legeltethető. Hogy mely erdőszélel tekintendők szálásoknak, avagy vesszősöknék az erdő tulajdonos meghallgatásával és erdőszeti szakvéleményen alapulón a szolgabíró által határozza meg.

4. §. Miután teheneken kívül még egyéb állatok is tartatnak a legelőn, határozatik:

12 téhen számban számítandó 6—8 ló
12 „ „ „ 6—9 ígás ökör,
12 „ „ „ 24 borju

vagy 1 éven alóli csikó.

12 téhen számban számítandó 18 tulok,
(hino) vagy egy éven felüli csikó

12 téhen számban számítandó 96 sertés,
12 „ „ „ 20 juh

vagy kecske.

5. §. Ezek után minden egyes tulajdonosnak a földadójához aránylag állapítandó meg, hogy hány darab marhája járhat a legelőre.

6. §. A szolgabíró a községi előjáró és jegyző, valamint a legtöbb adófizető vagy annak képviselője közbejöttével állapítja meg, hogy a legelő községenként hány darab marha hajtható, és az egyes községi lakosok hány darab marha kihajtására jogosultak.

7. §. A mely birtokos az öt megillető marha mennyiséggel nem bír, jogosult ebből jogát első sorban községi lakosoknak haszonbérbe adni, vagy pedig idegen marhákat is befogadni, ugy azonban, hogy az öt megillető legeltetési jog arányán túl ne terjeszkedjék.

8. §. Minden év február hó végeig meg kell, hogy állapítva legyen községenként, hogy minden egyes lakos hány darab marha legeltetésére jogosult.

9. §. A ki ezen ezen szabályrendelet ellenére több marhát tart, mint a mennyire jogosult, darabja után egy forint pénzbírsággal büntetendő a szolgabíró által ismétlés esetén 5 forintig, azon községi előjáró pedig, ki ezen szabályrendelet foganatosításától közreműködését megtagadná, huszonöt forintig lesz büntetendő.

10. §. A mint valamely urbéres községben a legelő elkülönítés tényleg keresztülvitetett, a korábban szorgalommal terhelte erdőkon és legelőkon legeltetés tiltatik.

11. §. A mint az ez előtt közös legelő a község kizárólagos tulajdonában áment a legelési jog ezen szabályrendelet értelmében szabályozandó.

12. §. Mind azon bírság pénzek, a melyek ezen szabályrendelet áthágási eseteiből befolyának a megyei állattenyésztési alap javára fordíttatnak.

13. §. A havasokon fennálló legeltetési rendszabály ezen szabályrendelet által nem érintik.

14. §. Ezen szabályrendelet jóváhagyása után hat hónappal életbe lép s annak foganatosításával az illető járási szolgabírák bizatik meg.

BELFÖLD.

(Egy hét, mely Szegedé volt.)

Maros-Vásárhely, márcz. 23-án.

A Szegedet ért példátlan szerencsétlenség híre a legelőnkben igazgatóságba hozta és rokonszenven indította kis városunkat is. A községi képviselő jó példával menve elől 1000 forintot szavazott meg; a község körében eszközölt gyűjtésnek 1600 frt eredménye lett; a marosvásárhelyi takarékpénztár 500 forintot adott; a királyi itélő tábla személyzete 193 frtot adományozott; a helyi csizma készítő társulata 150 fritt járult az adományokhoz; a folyó hó 16-iki polgári fillérestély 50, a 17-iki négyzeti fillérestély jövedelme 170 forintot tett ki; 19 érn Scheiderné nagysága házi mulatságán 26 frt folyt be; 20-dikán Schöenstein kávéházában a napi feljövdelem és adakozás 31 frt; 21-én Geiger Albert zongoraművész által rendezett szép hangverseny bevétele 117 frt; és ezeken kívül az egyesek által hirlapokhoz s másként beküldött összegek mintegy 200 frtra tehetők, és így az összes eredmény 4037 forint!

Bátran elmondhatjuk, hogy a lefolytáltsabb hete nem volt kis városunknak s ha egykor Szeged városa szebb, virágzóbb lesz, mint valaha Felsőszék urunk és népe egy-ö kövén kívánsága szerint, édesen emlékezhettünk vissza e napokra, melyekben a hazafiaság legszebb áldozatai nyilvánultak.

Különben még érdekes műkedvelői előadás is van terében és így az adakozások korántsem tekinthetők befejezetteknek!

D. Deák Lajos.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

A helyi kir. törvényszéknek f. hó 21-én tartott végtárgyaláson előlőlt volt: Frink, bírák: Fehdenfeld, Szász, kir. ügyesszégét képviselte: Bodor.

I. Vádoltak: Bányai Felix és neje, Sponár Lujza, m.-fráti birtokosok. A vád alapjául egy nagy feltűnést keltett és a hirlapok által is felémeltet cselekvény képezte. Vádoltak Bekesi Eszternek házasságon kívül született Lila nevű 12 éves leányát házához fogadták. A leányka a mult év augusztus havában bizonyos börtettségbe esett, melyet Bányai F. és neje akként akartak gyógyítani, hogy kenyérsütés után Bekesi L. ilát, előzetesen kénes kenőccsel bedörögve, a sütőkemenczébe helyezték. A leány vonatodott elfoglalni a kijelölt helyet, onnan csakhamar megszökött, de B. F. erőszakos és szigorú fellépése folytán kénytelen volt a meleg kemenczébe bujni. Ennek nyílását egy követ befekték, és magára hagyták a gyermeket. Kevés idő múlva feltűnt a cselédnek, hogy a leány, ki addig a 88 centiméter területű mély kemenczében sirt, csendesen viseli magát; abból a gyanúból, hogy tán beteg lett, asszonyát előhívta, midőn a kemencze száját megnyitották, a gyermek el volt alólva. Lábnál fogva kivonszolta B. F. né. Csakhamar magához tért a leány, de pár óra múlva meghalt. Vádoltak beismerték, miszerint ök kényszeríték B. L. ilát, hogy a kemenczébe bebujjon, mentésgökre azt a körülményt hozták fel, hogy mások is gyógyították a faluban ekként, hasonló börtettséget. Ügyési képviselő kivonatilag közölt terjedelmes végindítványába a tárgyi tényálladékat a kétrénd-beli szakértő vélemény által látta megállapíthatóknak. Az első, a boncizetel konstátálja, miszerint B. L. vártorladás következtében halt meg. Csak negatív mondja ki, hogy a körütnet a kemenczébe be helyezés által lett előidézve, mennyiben más körülmény, oly gyorsan ily egészségi zavart nem idézhetett elő. Az egyetemi orvosi facultás által adott fellátó vélemény tüzetesebben tárgyalja a kérdést, s habár ott is hangsúlyozza van, miszerint a hulla rothadásá miatt a kellő boncizati észlelet nem tétetheték meg, de kétségkívűlinek tartja, hogy B. Lila h. g. u. a következtében halt el, s annak be is kellett következnie, mert a tett próba mérésék szerint mintegy 36—37 c. foku hő lehetett a sütőkemenczében, mely elegendő a halál előidézésére. A büntetés kimérésénél tekintetbe kérte vétetűi, hogy vádoltak cselekvénye súlyosabb becsapítás alá esik, mert előreláthaták a bekövetkező veszélyt. Magában az fenytendő tény, hogy oly helyzetbe kényszeríték a gyermeket, jöllehet az elég érthetően kifejezte, miszerint attól irtózik. A felelősség súlyosabb válik az által, hogy felügyelet nélkül magára hagyták. Ez súlyosabb becsapítás alá esik a tény mivoltából. Egy másik terhelő körülmény pedig vádoltak sub-jektiv viszonyából is egy, mennyiben a mivelt emberek sorába tartozván értelmi fejlettségöknél fogva, a bekövetkező veszély előreláthatása könnyeb volt. Mindkettőjökre 6 havi fogság büntetést kért. A törvényszék 1—1 heti fogságra ítélte 10 frittal megválthatólag. Ügyesszég behívást jelentett.

Ügyési képviselő kivonatilag közölt terjedelmes végindítványába a tárgyi tényálladékat a kétrénd-beli szakértő vélemény által látta megállapíthatóknak. Az első, a boncizetel konstátálja, miszerint B. L. vártorladás következtében halt meg. Csak negatív mondja ki, hogy a körütnet a kemenczébe be helyezés által lett előidézve, mennyiben más körülmény, oly gyorsan ily egészségi zavart nem idézhetett elő. Az egyetemi orvosi facultás által adott fellátó vélemény tüzetesebben tárgyalja a kérdést, s habár ott is hangsúlyozza van, miszerint a hulla rothadásá miatt a kellő boncizati észlelet nem tétetheték meg, de kétségkívűlinek tartja, hogy B. Lila h. g. u. a következtében halt el, s annak be is kellett következnie, mert a tett próba mérésék szerint mintegy 36—37 c. foku hő lehetett a sütőkemenczében, mely elegendő a halál előidézésére. A büntetés kimérésénél tekintetbe kérte vétetűi, hogy vádoltak cselekvénye súlyosabb becsapítás alá esik, mert előreláthaták a bekövetkező veszélyt. Magában az fenytendő tény, hogy oly helyzetbe kényszeríték a gyermeket, jöllehet az elég érthetően kifejezte, miszerint attól irtózik. A felelősség súlyosabb válik az által, hogy felügyelet nélkül magára hagyták. Ez súlyosabb becsapítás alá esik a tény mivoltából. Egy másik terhelő körülmény pedig vádoltak sub-jektiv viszonyából is egy, mennyiben a mivelt emberek sorába tartozván értelmi fejlettségöknél fogva, a bekövetkező veszély előreláthatása könnyeb volt. Mindkettőjökre 6 havi fogság büntetést kért. A törvényszék 1—1 heti fogságra ítélte 10 frittal megválthatólag. Ügyesszég behívást jelentett.

Ügyési képviselő kivonatilag közölt terjedelmes végindítványába a tárgyi tényálladékat a kétrénd-beli szakértő vélemény által látta megállapíthatóknak. Az első, a boncizetel konstátálja, miszerint B. L. vártorladás következtében halt meg. Csak negatív mondja ki, hogy a körütnet a kemenczébe be helyezés által lett előidézve, mennyiben más körülmény, oly gyorsan ily egészségi zavart nem idézhetett elő. Az egyetemi orvosi facultás által adott fellátó vélemény tüzetesebben tárgyalja a kérdést, s habár ott is hangsúlyozza van, miszerint a hulla rothadásá miatt a kellő boncizati észlelet nem tétetheték meg, de kétségkívűlinek tartja, hogy B. Lila h. g. u. a következtében halt el, s annak be is kellett következnie, mert a tett próba mérésék szerint mintegy 36—37 c. foku hő lehetett a sütőkemenczében, mely elegendő a halál előidézésére. A büntetés kimérésénél tekintetbe kérte vétetűi, hogy vádoltak cselekvénye súlyosabb becsapítás alá esik, mert előreláthaták a bekövetkező veszélyt. Magában az fenytendő tény, hogy oly helyzetbe kényszeríték a gyermeket, jöllehet az elég érthetően kifejezte, miszerint attól irtózik. A felelősség súlyosabb válik az által, hogy felügyelet nélkül magára hagyták. Ez súlyosabb becsapítás alá esik a tény mivoltából. Egy másik terhelő körülmény pedig vádoltak sub-jektiv viszonyából is egy, mennyiben a mivelt emberek sorába tartozván értelmi fejlettségöknél fogva, a bekövetkező veszély előreláthatása könnyeb volt. Mindkettőjökre 6 havi fogság büntetést kért. A törvényszék 1—1 heti fogságra ítélte 10 frittal megválthatólag. Ügyesszég behívást jelentett.

Ügyési képviselő kivonatilag közölt terjedelmes végindítványába a tárgyi tényálladékat a kétrénd-beli szakértő vélemény által látta megállapíthatóknak. Az első, a boncizetel konstátálja, miszerint B. L. vártorladás következtében halt meg. Csak negatív mondja ki, hogy a körütnet a kemenczébe be helyezés által lett előidézve, mennyiben más körülmény, oly gyorsan ily egészségi zavart nem idézhetett elő. Az egyetemi orvosi facultás által adott fellátó vélemény tüzetesebben tárgyalja a kérdést, s habár ott is hangsúlyozza van, miszerint a hulla rothadásá miatt a kellő boncizati észlelet nem tétetheték meg, de kétségkívűlinek tartja, hogy B. Lila h. g. u. a következtében halt el, s annak be is kellett következnie, mert a tett próba mérésék szerint mintegy 36—37 c. foku hő lehetett a sütőkemenczében, mely elegendő a halál előidézésére. A büntetés kimérésénél tekintetbe kérte vétetűi, hogy vádoltak cselekvénye súlyosabb becsapítás alá esik, mert előreláthaták a bekövetkező veszélyt. Magában az fenytendő tény, hogy oly helyzetbe kényszeríték a gyermeket, jöllehet az elég érthetően kifejezte, miszerint attól irtózik. A felelősség súlyosabb válik az által, hogy felügyelet nélkül magára hagyták. Ez súlyosabb becsapítás alá esik a tény mivoltából. Egy másik terhelő körülmény pedig vádoltak sub-jektiv viszonyából is egy, mennyiben a mivelt emberek sorába tartozván értelmi fejlettségöknél fogva, a bekövetkező veszély előreláthatása könnyeb volt. Mindkettőjökre 6 havi fogság büntetést kért. A törvényszék 1—1 heti fogságra ítélte 10 frittal megválthatólag. Ügyesszég behívást jelentett.

Ügyési képviselő kivonatilag közölt terjedelmes végindítványába a tárgyi tényálladékat a kétrénd-beli szakértő vélemény által látta megállapíthatóknak. Az első, a boncizetel konstátálja, miszerint B. L. vártorladás következtében halt meg. Csak negatív mondja ki, hogy a körütnet a kemenczébe be helyezés által lett előidézve, mennyiben más körülmény, oly gyorsan ily egészségi zavart nem idézhetett elő. Az egyetemi orvosi facultás által adott fellátó vélemény tüzetesebben tárgyalja a kérdést, s habár ott is hangsúlyozza van, miszerint a hulla rothadásá miatt a kellő boncizati észlelet nem tétetheték meg, de kétségkívűlinek tartja, hogy B. Lila h. g. u. a következtében halt el, s annak be is kellett következnie, mert a tett próba mérésék szerint mintegy 36—37 c. foku hő lehetett a sütőkemenczében, mely elegendő a halál előidézésére. A büntetés kimérésénél tekintetbe kérte vétetűi, hogy vádoltak cselekvénye súlyosabb becsapítás alá esik, mert előreláthaták a bekövetkező veszélyt. Magában az fenytendő tény, hogy oly helyzetbe kényszeríték a gyermeket, jöllehet az elég érthetően kifejezte, miszerint attól irtózik. A felelősség súlyosabb válik az által, hogy felügyelet nélkül magára hagyták. Ez súlyosabb becsapítás alá esik a tény mivoltából. Egy másik terhelő körülmény pedig vádoltak sub-jektiv viszonyából is egy, mennyiben a mivelt emberek sorába tartozván értelmi fejlettségöknél fogva, a bekövetkező veszély előreláthatása könnyeb volt. Mindkettőjökre 6 havi fogság büntetést kért. A törvényszék 1—1 heti fogságra ítélte 10 frittal megválthatólag. Ügyesszég behívást jelentett.

Ügyési képviselő kivonatilag közölt terjedelmes végindítványába a tárgyi tényálladékat a kétrénd-beli szakértő vélemény által látta megállapíthatóknak. Az első, a boncizetel konstátálja, miszerint B. L. vártorladás következtében halt meg. Csak negatív mondja ki, hogy a körütnet a kemenczébe be helyezés által lett előidézve, mennyiben más körülmény, oly gyorsan ily egészségi zavart nem idézhetett elő. Az egyetemi orvosi facultás által adott fellátó vélemény tüzetesebben tárgyalja a kérdést, s habár ott is hangsúlyozza van, miszerint a hulla rothadásá miatt a kellő boncizati észlelet nem tétetheték meg, de kétségkívűlinek tartja, hogy B. Lila h. g. u. a következtében halt el, s annak be is kellett következnie, mert a tett próba mérésék szerint mintegy 36—37 c. foku hő lehetett a sütőkemenczében, mely elegendő a halál előidézésére. A büntetés kimérésénél tekintetbe kérte vétetűi, hogy vádoltak cselekvénye súlyosabb becsapítás alá esik, mert előreláthaták a bekövetkező veszélyt. Magában az fenytendő tény, hogy oly helyzetbe kényszeríték a gyermeket, jöllehet az elég érthetően kifejezte, miszerint attól irtózik. A felelősség súlyosabb válik az által, hogy felügyelet nélkül magára hagyták. Ez súlyosabb becsapítás alá esik a tény mivoltából. Egy másik terhelő körülmény pedig vádoltak sub-jektiv viszonyából is egy, mennyiben a mivelt emberek sorába tartozván értelmi fejlettségöknél fogva, a bekövetkező veszély előreláthatása könnyeb volt. Mindkettőjökre 6 havi fogság büntetést kért. A törvényszék 1—1 heti fogságra ítélte 10 frittal megválthatólag. Ügyesszég behívást jelentett.

Ügyési képviselő kivonatilag közölt terjedelmes végindítványába a tárgyi tényálladékat a kétrénd-beli szakértő vélemény által látta megállapíthatóknak. Az első, a boncizetel konstátálja, miszerint B. L. vártorladás következtében halt meg. Csak negatív mondja ki, hogy a körütnet a kemenczébe be helyezés által lett előidézve, mennyiben más körülmény, oly gyorsan ily egészségi zavart nem idézhetett elő. Az egyetemi orvosi facultás által adott fellátó vélemény tüzetesebben tárgyalja a kérdést, s habár ott is hangsúlyozza van, miszerint a hulla rothadásá miatt a kellő boncizati

Bánffy György 12 kis üveg asztalt, Ditrich Sámuelné 4 kupa asztalt, Parkas Sámuelné 11 kupa asztalt, Hirschfeld Józsefné 3 kupa asztalt, Csulak Dánielné 1 üveg ecetet, Asztalos Jánosné 1 üveg ecetet, dr. Réthi Márk 2 liter asztalt, Kun Bernádné 5 kis üveg gyögyi asszult, id. Lászlóczy Péterné 3 liter szinbort, Macskási Sámuelné 8 liter asztalt, Rucka János 5 liter 6 bori, Varga Dániel 4 liter ürmöst, Nagy Péterné 4 kupa ürmöst, Truza Endréné 4 liter asztalt, Kirschner János 4 liter csemegebort, Sári László 2 üveg csemegebort, 1 nagy üveg asszult, K. Bánsi Domokos 20 kis üveg rozsmárit, Bántó Sámuelné 2 nagy üveg muskotálybort, Horváth Gyuláné 10 liter szinbort, Keresztési Pálné 10 kis üveg tokai asszult, Pál Gyuláné 6 kis üveg rieslinget, dr. Maizner János 5 üveg asszult, ft. Ferencz Józsefné 6 liter rászürmöst, Pap János 1 veder szinbort, Sipos Gerzon 2 liter szinbort, ft. Váradai Márk 3 üveg muskotálybort.

Fogadják a nemes szivű adakozók mindnyájan — kik a közcavosra sikerét gazdag adományaikkal oly szép eredményre segítették — az árvák nevében hálás köszönetüket.

Kolozsvár 1879. márcs. 19-én.

Br. Bornemisza Ignác né

előnk.

Szász Domokosné

titkár.

Nyilvános számadás.

A „Mária Valéria” árvaház javára, folyó hó 11-én rendezett „Közcavosra” bevételeiről és kiadásairól.

Bevételek.

(A felszolgáló urhölgyek beszámolója szerint.)

Arany, ezüst és bankó pénzek összegeve. Áron Lászlóné 5 ft 70 kr, Boér Hermin 23 ft 90 kr, és 5 vacsora-jegy, Békési Irma 25 ft 4 kr, Erdélyi Marietta 44 ft 38 $\frac{1}{2}$ kr, és 5 vacsora-jegy, gr. Eszterházy Irma 27 ft 72 $\frac{1}{2}$ kr, Földesi Ida 3 ft és 5 v. jegy, Gabányiné 32 ft 56 $\frac{1}{2}$ kr, és 5 v. jegy, Gerő Lina 37 ft 33 $\frac{1}{2}$ kr, Gábor Iréne 18 ft, Horváth Gyuláné 14 ft 3 kr és 1 v. jegy, Horvitz Loti 21 ft 40 kr és 5 v. jegy, Hottner Ida 9 ft 74 kr, Helvey Laura 9 ft 14 kr, Kugler Mihályné 21 ft 5 kr és 12 v. jegy, Korbuly Józsefné 3 ft 90 kr és 5 v. jegy, Kaufmanné 2 ft 70 kr, gr. Lázár Gizella 44 ft 41 kr, Lázár Anna és Mária 23 ft 83 $\frac{1}{2}$ kr és 2 v. jegy, Pünköszt Anna 4 ft 80 és 13 kr, v. jegy, Páncszi Ilona 27 ft 30 kr, Récsi Poli 7 ft 40 kr, Récsi Jolán 5 ft 1 v. jegy, Sz. Iván Krisztina 16 ft 40 kr és 9 v. jegy, Szilgietiné 23 ft, Szabó Gizella 11 ft 20 kr és 1 v. jegy, Szakál Jolán 7 ft 60 kr és 4 v. jegy, Sárkány Gizella 3 ft 70 kr és 3 v. jegy, Takács Mária 21 ft 42 kr, Vizi Gizella 10 ft 14 kr és 4 v. jegy, Ráth Antonia 1 ft 30 kr és 2 v. jegy. Virágáruslások: Gr. Toldalagi Elise 62 ft 72 $\frac{1}{2}$ kr, Szilágyi Irma 77 ft 24 kr. Szivarbóli: Gr. Bethlen Istváné, Tisza Ilona 93 ft 20 kr, Borbóli: Gr. Karacsay Clémence, Tisza Etelka 337 ft 66 kr, Czukrászatból: Gr. Bóldi Ákosné, Kendeffy Klára 104 ft 14 kr. Déli-gyümölcsbóli: Gr. Wass Ida, Benedikty Lajosné 59 ft 50 $\frac{1}{2}$ kr.

Pénzbeli adományok.

Csiszár Károly 2 ft, Klug Nándorné 5 ft, dr. Géber Edéné 6 ft, öz. Gyergyai Ferencné 2 ft, Imreh Sándorné 2 ft, Gegenbauer Józsefné 5 ft, Major Bócsa 2 ft, Hutflesz György 1 ft, Retegyi Sámuelné 2 ft, Kabós Dániel 1 ft, Viskol Lajos 2 ft, Lukács Ferenc 1 ft, Bartha Pauline 2 ft, Szathmári Elek 1 ft 50 kr, Sugár József 2 ft, Tanczer János 1 ft, Névey Ödön 1 ft, Parkas Gergelyné 40 kr, Patrán János 1 ft, Eschbacherné 1 ft, Kiss Sámuelné 1 ft, Findly Henrik 2 ft, Pál Sándor 2 ft, Farkasné 1 ft; Szenkovic Márton 1 ft, Bayer Vincze 1 ft, Háty Mari 1 ft, Schindler Ágoston 1 ft, gr. Bethlen Polixena 1 ft, br. Bánffy Katalin 1 ft, Sipos Gáborné 1 ft, Reinisch Ágoston 1 ft, Peiella István 1 aranyat, Baugh Regina 50 kr, Major Heinrich Ritten von Porto Camosine 5 ft, Viski Imréné 2 ft, Zabulik Kolozsól 2 ft, Vajda László 1 ft, Bokros Elekné 2 ft, Szász Domokosné 1 ft, Lauber táborúgy 20 ft, N. N. 1 ft, Szepesi Lajosné utólagosan 3 ft.

Felülírtak bementi jegyekért.

Wagner Frigyes 1 jegyért 3 tallért, gróf Bethlen Márkus 1 jegyért 2 tallért, Tóth József felülírtak jegyére 3 ftot, Frits Albertné felülírtak jegyére 1 ftot.

A közcavosra összes bevételei.

Szinbázsi jegyekből 593 ft 50 kr, pinczernőktől 507 ft 56 kr, borból 337 ft 66 kr, szivarból 93 ft 20 kr, czukrászatból 104 ft 14 kr, déli gyümölcsből 59 ft 50 $\frac{1}{2}$ kr, virágból 139 ft 96 $\frac{1}{2}$ kr, pénzbeli ajándékok 89 ft 40 kr, elárúított ételek, italok s apróságokból 289 ft 66 kr, összes bevétel 2214 ft 59 kr.

Kiadások:

(számlák szerint.)

Szinbázsi napi költségbe levonott 152 ft 95 kr, a szinbázsi jegyekből bejött tiszta jövedelemnek a szinbázsi illető felerésze 220 ft 3 kr, Nagy Gábor vendéglőnek terítéke, evéses-közök és szolgálatért 90 ft, Pestről Marchallól pezsgóért 87 ft 81 kr, Hutflesztől pezsgóért 79 ft 70 kr, Tauffer Adolf czukrásznak 47 ft 20 kr, Pongrácz zenekarának 40 ft, Stein János nyomdai kontója 21 ft 90 kr, Beczkói szinbázsi

festőnek 9 ft 20 kr, 36 méter chiffon díszítésre 11 ft 52 kr, szivarok Peiellétől 16 ft 58 kr, Miháisi Miminek kosarak, szalagokért 9 ft, asztalok és székek hordatása 2 ft, Előrt asztalok és székek javításáért 1 ft 65 kr, Csiki Imrétől thea, ruhák, czukoripó stb 33 ft 91 kr, egy elveszett tálcát 70 kr, 2 duzent kávé kalánért és 6 használatáért 2 ft 68 kr, Frankistól kikölcsönzött porcelánokért 8 ft 58 kr, Papp Miklós nyomdai kontója 7 ft 10 kr, Hancz Györgynek jelvény nyomtatásáért 2 ft 64 kr, naran-csok, csemegék Pestről 39 ft 63 kr, apróságok: borjelvény-szalagok, stancizók, hordárok, szolgák stb. 9 ft 29 kr, kijáróné díja 4 ft, Vastag papir pudlikra 1 ft 60 kr, összes kiadás 899 ft 67 kr.

A 2214 ft 59 kr összes bevételből levonva a 899 ft 67 kr kiadást, marad tiszta jövedelem 1314 ft 92 kr, Tisza Etelka kapott utólagosan 1 aranyat, Takács Mária 5 ftot.

Az árvaház választmányja kedves kötelességének ösméri, hálás köszönetét nyilvánítani mindazoknak, kik a közcavosra sikerét megjelenésükkel, adakozásaikkal s fáradozásaikkal elősegíteni szívesek voltak; az utóbbiak között köszönetét fejezi ki főképpen a felszolgálók — elárúított urhölgyeknek, kik elváltak tisztókat — a jó ügy iránti buzgalomból — oly fáradhatatlan készséggel teljesítették.

A választmány csak elismeréssel, az árvák csak hálával tudják megköszönni minden részvételük áldozatkész jószágát.

Kolozsvár, 1879. márcs. 23.án.

Br. Bornemisza Ignác né

előnk.

Szász Domokosné

titkár.

Adakozások az alföldi vízkárosultak javára.

Ujabbán adakoztak:

Brencsán Mária 2 ft, Benkő Ferencz kávéházának folyó hó 22-ikén a tekeasztal jövedelme 18 ft 25 kr. A kolozsvári timár-társulat 20 ft, Balog Lajos Gyaluból 2 ft. Egy zálogosítójásztó társaságban a szegediék javára Veres Píróska 2 ft. Valaki 2 ft. Maros-Bogátról Kecskeméty Samu gyűjtése (a névsort holnapután közöljük) 19 ft és 2 drb. arany. Egy másik gyűjtés (a névsort holnapután közöljük) 14 ft. Összesen 73 ft 25 kr és 2 drb. arany. Eddigi gyűjtésünk: 1241 ft 89 kr, 2 drb. arany és 1 ezüst huszas.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1879. márcs. 24.

— **A nemzet hazafiságához** és emberbaráti szeretetéhez folyamodunk itt ujjolag szerencsétlen alföldi testvéreink érdekében. A király, a legelső magyar ember könnyei lehetlen, hogy könnyre ne fakasszák e hon minden gyermekét s a fájdalom, melyben ő vele egy világ osztozik, ne nyilaljon a magyar ember szíve mélyébe. Az anyát, ki ölelve gyermekeit öle temetett a hullámok közé, nem támasztja életre a részvét, de a kiknek egy élet keresménye pusztult el s keserűbbé lett számára az élet, mint a halál, a nemzeti és emberbaráti szeretetnek kell letérülni könnyeit. Külföld megindító módon fejezte ki részvétét a szerencsétlen idegenek iránt, legyen a nemzet könyöröltes saját vére iránt.

— **A hivatalos lap** tegnapi száma közli a Királyi Felsőlegények legmagasb elismerését gr. Szapáry pénzügyminiszter, mint a tavalyi párisi világkiállítás vezetője iránt; a legfelsőbb kézirat így szól: Kedves gróf Szapáry! Királyi meglegedéssel értesültem azon kedvező eredményről, melyet a magyar művészet, ipar és mezőgazdaság az 1878. évi párisi világkiállítás alkalmával kivívott. Ezen eredmény leginkább a kiállítás ügy Ön által eszközölt okserű szervezésének és vezetésének lóvén tulajdonítandó, meglegedésszerű elismeréssel, mint az országos kiállítási bizottság elnökének, ezen ügy körül tanúsított buzgó és sikeres működéséért teljes elismerésemet nyilváníthatni. Kelt Budapest, 1879. évi márczius hó 11-én. Ferencz József, s. k. Br. Wenckheim Béla, s. k. Továbbá ő Felsőlegény, a személye körüli miniszter előterjesztésére, királyi elismerésről nyilvánítja: az országos központi kiállítási bizottságnak, a nemzetközi bíráló bizottság magyarországi tagjai és póttagjainak, a kiállítási vidéki bizottságoknak, az országos képzőművészeti társulatnak, az országos erdészeti egyesülésnek, a magyar mérnök- és építész-egyletnek, a magyarhoni földtani társulatnak, az országos gazdasági egyesületnek, az országos iparegyesületnek, az országos mintarajztanodának, az országos statisztikai hivatalnak, a magyar nemzeti muzeum igazgatóságának, a magyar államnyomda igazgatóságának, a földtani intézetnek, a magyar állami ménesintézeteknek, a magyar államvasutak gépgyárának, Budapest főváros halászágnak, a magyarországi vasutársulatok együttes kiállításának, az erdélyi pinczeegyletnek, Keleti Károlynak miniszteri tanácsos és orsz. stat. hivatal igazgatójának, Kőrösi Józsefnének a fővárosi statist. hivatal főnökének.

— **Az erdélyi** részekből a párisi világkiállításán szerzett érdemeikért a király ő Felsőlegény

sege, — mint a hivatalos lapban olvassuk — legmagasabb elismerését nyilvánítja Paget Jánosnak, az erdélyi pinczeegylet elnökének; továbbá Gamauf Vilmost, lapunk t. munkatársát, és az Erdélyi Gazdasági Egyesület titkárát a Ferencz-József-rend lovagkeresztjével tüntette ki.

— **Veres Dániel** kolozsvári kitűnő lakatos mester fényes elégtételt nyert azon mellőzetéséről, melyet a tavalyi párisi világkiállítás jüryje részéről tapintatlanság miatt szenvedett. Veres ur ugyanis egy kitűnő, egészen új szerkezetű zárt állított volt ki, mely általános feltűnést keltett s a szakértők osztatlan elismerését vívta ki. A kiállítási jüry azonban ennek dacára azon okból, mert nem szakértő lakatosmesterek, hanem mérnökök verdiktje alapján járt el Veressel szemben, a ki-tüntetettek sorában egészen mellőzte őt. Most mint a hivatalos lapban olvassuk ő Felsőlegény a Király Veres Dániel lakatosmester urat a kiállításon műzárjával a hazai ipar dícsőségére szerzett érdemért, koronás ezüst érdemkeresztet tüntetett ki. Öröndünk, hogy városunk derékiparosa a leg-felsőbb helyről nyert ezen kitüntetéssel ilyen méltó elégtételben részesült.

— **Nemzeti színház.** Szombaton volt az idényben az első jutalomjáték: a Szilágyi Bálé. „A Denevér,” Strausz cínos operetteje körül színe, meglehetősen csekély közönség előtt, minék a bérlet-szűnset s a mult napok rendkívüli előadásai elég magyarázatot adnak. Az előadás igen jó volt általánosságban, egyes szerepek azonban tavaly sokkal sikerültebb alakításokban voltak bemutatva, mint ezuttal. Az egész estnek, különben, két leg-jobb alakja Szombathelyi (Eisenstein) és Szigligetiné (Adele, Rosalinda szombaleánya) voltak: élénk játékkal, bohó játszószággal és kedves humorral pezsgő életet vaszáloltak a színpadra s mind-egyre tapsra ragadták a közönséget. Erdélyi Marietta (Rósalinda), mint mindig ezuttal is szép énekével s elegáns megjelenésével excallált, a két magyar nép dallal pedig, melyeket a II. felvonásban mint díszes magyar dalnokok öltözött álarcos adott elő, zajos tapsokat, aratótt. A jutalmazottat: Szilágyi Bálát (Frank, fogház igazgató), első megjelenésekor élénk taps és egy bonquet fogadta. A többiek közül Némethet (Alfréd ének-mester), Váradai Miklóst (Falke), Bátekut (Orlovsky, hercegz) és ifj. Szilágyit (Forsch) említ-hetjük föl dícsérettel.

— **A Vigadó** nagytermében szombaton (márcs. 22.) élénk, kis gyermek-bál folyt le, melyben azonban a rendező mának és taták valamint más „nagyok” is, élénk részt vettek.

— **Gegenbauer** vasárnap este tartá második felolvasását a zongorajáték történetéről. Beethoven életét és jellemzését akará adni; de csak egy pár adomára szorítkozott: első feltűnése a Mondschn sonata keletkezésére; Günciardi Julia grófné, Erdődy grófné iránti szerelmét érinté. Beszélt azon kiterjedt irodalomra, mely Beethoven nagyszabású működése fölött jött létre. De behatód Beethoven egyéniségével, írói jellemével mint virtuóznak szereplésével alig foglalkozott. Azon ötlet, hogy sokszor egy-egy melodiat a rá épített tradák, figurák, trismolok, trillák, mennyire kiesnek alakjukból, rávezet őt, hogy egy csárdásban felfedezze a Sándor-motivumot egy Haydn quartettben a Gott erhalte; így a Norma, Vind-sori vignók egy pár melodiját fedez fel Beethoven egy pár sonatájában. E részletek, melyeknél illusztrálására Gegenbauer játszott is: Beethovenról a figyelmet meglehetősen elvoná. Ez előadás folyamán Gegenbauer beszélt még Czerny-ről, kinek paedagogiai szempontból roppant sokat közön a zongorajáték, Thalberg bővebben jellemzé, kinél már a virtuóztatnak lépett a zene is szolgálatában. Thalberg mondatát idézte, mely szerint: „A tökéletes zongorajátékosnak ujjaiában annyit árnyalattal kell bírnia, mint egy énekesnek hangjában. E kor volt a virtuóztat arany kora. A compositio tekintetében e korszak szegényebb. Ismert opera ariál figurákkal, fattageokkal változatok és futamok czikornyával öltöztették föl ujabb meg ujabb. A szalon darabok fénykora. Hill mers mondá, hogy e darabok hallása már ide-gessé teszi. Jellemző a virtuóztat tulvált és fel-ületes üdésére nézve a szultán nyilatkozata egy Mayer nevű művész játékára. „Sokat látam már játszani művészeket, de így izzadni senkit.” A virtuóztat utóérhetetlen magaslataira, a tetőpontra ért Liszt, ki európai népszerűséget épen annak köszönheti, mert ő a tetőpontját, a bevérgzettség végletét érte el, elegáns, szellemes, nemes ízlésű keleti phantasziával majdnem bizarrba esapó, de mindig lángeszű hupodijával és azok eljátszásában. Ha Mozart Bachról mondá: „ő az apa, mi csak gyerekek vagyunk,” a zongorajátékos is elmondhatjuk ezt Lisztről. Nem állhatta meg Gegenbauer, hogy a zongorajátékos néket udvariasan ki ne vegye e szerénykedő megjegyzés alkalmazása alól, mit neki a női közönség kegyes mosollyal köszönt meg. Ma ott vagyunk, hogy csak virtuóztat van elég, feltalálásra új gondolat kell. E téren három egyén nyitott új pályát, romantikus irányban. Mendelschön, Chopin és Schumann. Jövő alkalommal ezekről fog beszélni. Végül azon olvasónk szám-mára, kik a Mondschn sonata keletkezésére fel-hozott adomát nem ismernék, röviden elmondjuk. Beethoven Bécsben egy szép holdvilágos este épen ábrándos hangulatban sétálgatott. Egyszer csak egy sonatája hangzik felőle egy nyitott ablakon keresztül. A játék érzelmes meleg volt, Beethoven fokozott nyugtalansággal figyel a daira. Utoljára ellenállhatatlan vágy ragadja meg, hogy felmegy

a szobába. Félhomályba egy vak leány játszott. A leány azt híven, hogy fivére lépett be, zavar-talanul játszott tovább. Egyszer csak megakadt. A folytatását elfeledte. Beethoven gyöngéden el-taszítá a leányt a zongorától, leül és játszik; foly-tatja az ábrándot úgy, hogy ujjat told hozzá. Még azon éjjel keletkezett a Mondschn (Cismoll) son-nata, mely Marx szerint egy árvaszív szerelmi sovágását adja vissza.

— **A kolozsvári** tanárvizsgáló bizottságnál a nyári vizsgálatok május 15-én kezdőd-nak és június 15-ig tartanak. A jelentkezés ezen vizsgálatokra április 15-ig történhetik. Miről és érdekeltek ezennel tudósíttatnak. A bt Antal bi-zottsági elnök.

— **Jelenet a király szegedi utazá-sából.** Midőn ő felsége a szerencsétlen várost csolnakján bejárta, egy — nagyobb részben viz-ben álló ház tetején észrevett egy családót, mely ezen — inkább szellős, mint biztos — helyen egészen otthoniasan berendezte magát. Még a kálya-ha, a család jelvénye sem hiányzott, melyből cse-ned időben könnyű füstfelhők gomolyodtak az ég felé. A király parancsot adott, hogy oda evezze-nek, a kérdé a „ház” fejt, egy posztag polgárt: „Hát így laknak most?” „Igen, felség” volt a válasz, „szükség törvényt bont!” A király mosolygott s meghagyá segédjének, hogy jegyezze fel a polgár nevét; mire a csolnak gyors-an távozott az improvizált családtól.

— **A n-szebeni postalgazgatóság** pályázatot hirdet postamesteri állomásra Széken, (Szolnokdobokamegye) tiszti szerződés és 100 ft közpénzbeli biztosíték letétele mellett. Évi járan-dóság 120 ft fizetés, 40 ft irodai és 504 ft szállítási átalány. A kérvények három hét alatt a nagy-szebeni m. kir. postalgazgatósághoz intézen-dők. Hasonlóan postamesteri állomásra Alpar-ten (Szolnok-Dobokamegye) tisztszerződés és 100 ft közpénzbeli biztosíték letétele mellett. Évi já-randóság 120 ft fizetés, 40 ft irodai és 474 ft szállítási átalány. A kérvények három hét alatt a nagy-szebeni magy. kir. postalgazgatósághoz inté-zendők.

— **Hymen.** Kiss János deési kereskedő f. hó 16-án jegyezte el kaplonyi birtokos Voith János nevelt leányát, Elekcs Veronika kisasszonyt.

— **Deésen** a mükedvöl társulat folyó hó 30-án az alföldi vízkárosultak javára Szigligeti „Üldözött honvéd” című darabját fogja adni.

— **Czigányok a toronyban.** A szegedi árviz alkalmával f. hó 13-án történt. A szegedi czigányok is megijedtek a katasztrófától. A mint a szerencsétlenség ijesztőjele egy kávéházban zengedezének, jön a velt ráz, szivert dermesztő ordítás: „itt az árviz.” A primás ott hagyta hegedűjét, nagy bögös nagy bögöt és e kettő között lévő min-den néven nevezendő instrumentum ott maradván, rohantak ki és nélkül a kávéházból és keresték a leg-közlebbi legmagasabb helyet, — a templom tornyát. Vagy öt nap óta ináegyet, éhséget elszanvednek; de azért a czigány még sem tagadja meg termé-szetét, a vizet nem szereti, inkább koplal. Szem-tanuk állítása szerint nincs az a kincs, mi a czi-gányt a toronyból lecsalhatná; onnan könyörögnek egy kis élelemért.

— **Kinek a háza dől szét?** Egy szegedi lakos semmisségi panaszt adott be a katasz-trófa előtá nála foganatosított árveres ellen, melyen épületeit eladták a többetigérnek. Most azon-ban minden épülete összeomlott, minőlfogva na-gyora meg van ijedve, ha most az általa olyan buzgalommal beadott semmisségi panaszának netán hely adatik. Ily sajátságos helyzeteket teremtett az árviz!

— **Rablás.** Sztrakos közösgéből Bihar-megyében e hó 13—14 közötti éjjelen több fegyve-res rabló jelent meg Lup Péter ottani lakos udvarán, hol a családfentartó fiatal gazdát mély álomban találták. A jövevények falrázták almá-ból, közrefogták, s követelték, hogy vezesse őket a házba s ott adjon enniük, mert ők nagyon éhesek. A fiatal gazda engedett a kényszerűségnek, hanem a mint a szobába ért, erejében bízva fel-kapta az ajtószarokban álló vasvillát s azval a rab-lókat egészen a pitvar ajtója kiült kergette. Oda-künn imét vérszemét kaptak a csavargók vissza-ronrtottak, s a fiatal gazdát lefejezével és fokossal levervén a házba törtek s a levert férfit a ház közepére fektették. Ekkor elővették az előregedett id. Lup Pétert, azt is megkínózták, s fia mellé a szoba közepére fektették, így tették a fiatal me-nyecskével is. Azután összehordták a szobában levő ruhaneműeket, s azokat a levertgyénekre szorták, kik a földön vérökben fetregtek. Egy kis 3 éves fia sirni kezdett, azt egy ütessel elhallgattatták. A bölcsőben fekvő csecsemőt — ki szinbázsi sirva fakadt — már nem bántották, hanem egyikőik — asszony-nak lóvén öltözve — ringatni kezdé s fügyölt neki. A többi rablógyertyákat gyújtott s a pénzét keresni kez-dék. Ekkor vették észre, hogy a szövőszék alatt egy asszony van még elrejtőzve. Azt onnan kivon-szolták fejére lepedőt löktek s lekötötték. Így foly-tatták a mótozást s a pénzre akadva 1000 forin-tot és egy ruhába kötött nagy mennyiségű ezüst pénzt magukhoz vettek. A fiatal asszonyt Tásád-tól vitte férjhez a fiatal Lup Péter, s a menyecs-ke jókora összeget vitt a házához. E pénzt is meg-találták a fiatal asszony lázájában, de nem vitték el, hanem azt a szoba közepére halmozott ruha-neműekre dobták. Még egy zsák lisztet is találtak kibontván, annak tartalmát a vérökben fetregő családtagokra és a széthányt ruhaneműekre szorták s azután eltávoztak. A vizsgálat másnapa legnagyobb erélyel indították meg a már több gyanú egyén

figatott el, részint Sztrakos közösgéből, különösen pedig a közeli falvakból.

— **A belga király mint tiszteletbeli esztorgályos.** E hó 18-án történt meg Lon-donban a Lordmayer palotájában Lipót belga ki-rály az esztorgályos-czéhbe való ünnepléses felvé-tele. A gyülekezett élönke a Lordmayer volt; je-len voltak a czéh mesterei és előjárói, Viscount Bon-nington (a királynő kamarása), a city aldermanjai és seheriffjei, egy sok hölgy is, köztük a Lady Mayoress és Burdes Coutts báróné. Lipót királyt a Lordmayer fogadta, s odavezette székébe, rövid üdvözlő beszédet tartott, azután a czéhmester meg-nyitotta az ünneplést. — A király meghallgatta a czéhgyűlés márcs. 6-iki határozatát, aláírta az alap-szabályokat s teljesítette a szerktartások kőzadást. A czéhmester azután kívánt neki hosszú uralkodást egy szabad egyetemes és boldog nép fölött, mire a ki-közönség mondtott. Örönd — mondá — a sze-rencsének, a melyben részesült s a szívélyes üdvözlésnek. Atyja szintén büszkeséggel nevezte ma-gát a londoni czéh tagjának. „Nem bízleghetek magamnak azzal, hogy tettem volna valamit, a mi-vel a megistiztetést megérdemelném, s e szíves előzékenységet egy tag társuk befolyásának kell tulajdonítanom.” A király ezzel a lady Burdett-Couttsra mutatott, ki maga is disztagia a czéh-nek. — A belga király czéh-levele egy művé-sziessen faragott elefáncsont-hengerbe van foglalva.

— **Tizenhét óra egy fán.** A szegedi katasztrófa egyik menekülte írja egy magánla-tyában: 17-én este gyermekeimmel vacsorálván, lefektettem őket. Magam nem akartam aludni, de a sok izgalom folytán rajtam is mély álom vett erőt. Egyszerre felébredt az utcáról behangzó rémséges jajgatás. Tiszán hallatszott a kiáltás: „Jön a víz.” Az ablakhoz sietek, s látom a gyer-mekekkel, összecsomagolt holmijaikkal kétségbe-esetten rohán embereket. Felköttem kis fiamat s leánykamat, a nagy sietésben alig tudtam ma-gamhoz venni egy darab kenyert s egy üveg bort s kirohanok. A városházához akartam menni, de nem érhettem oda. Hallám, hogy az ár már kö-rülvette. Visszatértem. Többen kiáltják: „A tölgy-ligetbe, a fákra, ez az egyedüli menekülés, kü-lönbben mind itt vesztünk.” Nem volt időm a meg-fontolásra, a söföt éjjlen fulva vittem a ligetbe gyermekeimet, s nagy nehezen elhelyeztem őket egy nagy fán. Pár pillanat múlva már hallani lehetett a közelgő ár csapdását. Jókán voltunk a fán, s kölcsönösen bátorítottuk egymást. Reggel nem láttunk semmit magunk körül az óriási víztömegben kívül, mely folyvást emelkedett: A gyermekek fáztak és sírtak, magam is alig tud-tam a fán megmaradni az izgalom és nagy ijed-ség miatt. A vihar meg-megrázta a fát, s olykor hozzánk csapta fel a hullámokat. Fiam fejről el-sodorta a kalapot. A fiu utána kapott, s leeseett egy alantabb levő ágra, a hol szerencsére fenn-akadt. Nagy nehezen huzhatam ismét fel. Így mult el egyik óra a másik után. Besötétedett, s engem kétségbeesés fogott el a gondolatra, hogy gyermekeim elpusztultak, ha itt kell az éjlet töl-tenők. Egyszerre zajt s emberi hangokat hallok, s észreveszek egy katonák által vezetett csolna-kot. Torkunk szakadtából kiáltunk s fél óra múlva mentve megakadunk. A gyermekek a nagy iz-galom áthúlás miatt még most is betegen feksze-nek. A mig élek, soha sem feledem el a fán töl-tött szörnyű tizenhét órát!

— **Rendszabályok** az uszorások ellen. A bécsi rendőrség elismérésremelő erélytelv foly-tatja a notorius uszorások elleni razziát. Alig mu-lik el nap, hogy a 109—1000 %-ra dolgozó em-berbarátok közül a rendőrség egyet vagy kettőt ki ne utasítana. Az uszorások közül természetesen csak azok utasíthatók ki, a kik nem bécsi illetőségűek. Az uszorakérdéssel különben a bécsi sajtó is élőnken foglalkozik s a W. Tagblatt egyik közlelbbi szá-mában huszonnégy notorius uszorás nevet hozta, pe-lengérré állítva a modern társadalom é vampsy-jait, kik tudvalevőleg Bécsben nem rég egy de-rék hivatalnokot és családapát a halálba ker-gettek.

— **A „Times”** szerint Mac-Machon Bécs-be utazik, hogy az uralkodópár ezüst lakodalman jelen lehessen.

— **Halálozás.** Novák Ernestsztin férjezett idősb Simay Gergelyné a számos közeli és távoli rokonok nevében, mélyen lecsüjtött szívvél jelen-ti forrón szeretett édes anyjának özvegy Novák Mártóné született Patrubány Mária-nak élte 75-ik esztorgályos 28-ik évében, f. 6. márcs. hó 20-án esti 9 órakor, három heti szenvedés után bekövet-kezett gyászos elhunytát.

NEMZETI SZÍNHÁZ.
Bérlet 153-ik sz.
Kolozsvárt, kedden, márt. 25. 1879.

A VERESHAJU.

Eredeti népszimű dalokkal, 3 felvonásban. Irta: Lukács Sándor. Zenéjét szerkesztette: Erkel Elek. Rendező: Szilágyi.

Kezdeté pontban 7 órakor.

A „KELET” magán táviratai.

Feladatott Budapest, mar. 24. 10 ó 20 p. d. e.
Érkezett Kolozsvárra mar. 24. 11 ó 15 p. d. e.

Oroszország kísérletet tett mo-narchiánk és Anglia közt szakadást idézni elő, de az neki a „Morning-post”-nak Berlinből vett jelentése szerint egészen meghiúsult. A kelet-rumeliai kérdést monarchiánk Ang-liával közösen kísérti meg megoldani. A philippopoli kormányzó Bécs-be, Párisba és Londonba utazik a Kelet-Rumelia érdekében. Osmán Livádlába megy a ezárt üdvözlölni.

Költségvetésünk le van tárgyalva.

Felölös szerke-ző és kiadó-tulajdonos:
Békósy Károly.

Cluj-Napoca.

